
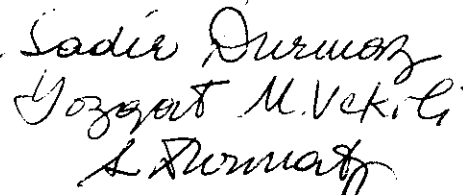
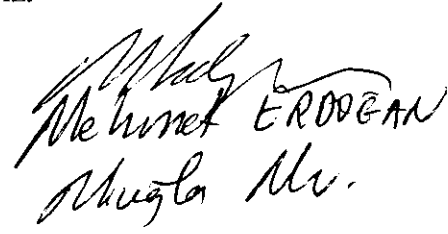

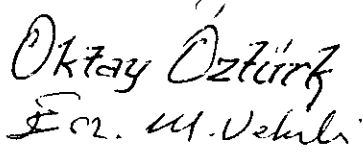
TBMM BAŞKANLIĞINA

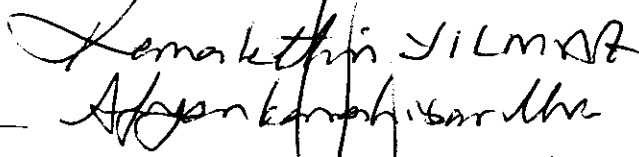
Bu gerekçelere dayanılarak Anayasa'nın 98'inci, TBMM iç tüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

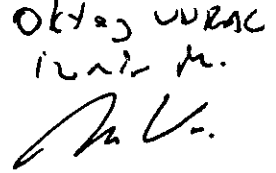

4- Doç. Dr. Mehmet Günel
Antalya Milletvekili

Sadık Durmaz
Yozgat M.vekili

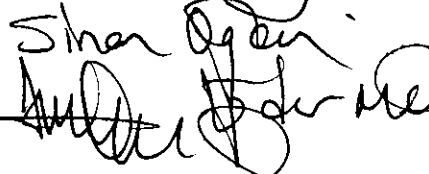

Mehmet EROĞAN
Mugla Mv.

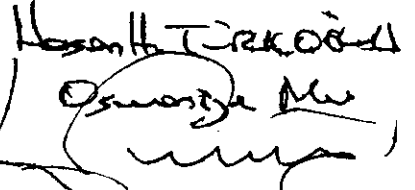

Oktay Öztürk
Ez. M.vekili

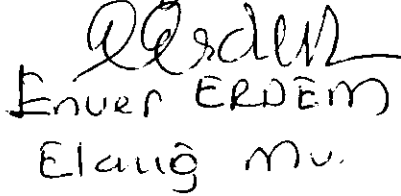

Kenan KILIÇ
Ağrı M.vekili

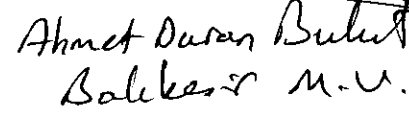

Oktay URAL
M. V.

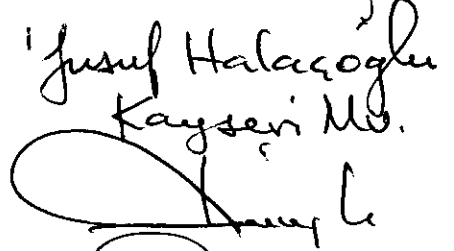
MESUT DEDEOĞLU
Kahramanmaraş M.V

Şenar Aydın
M. V.

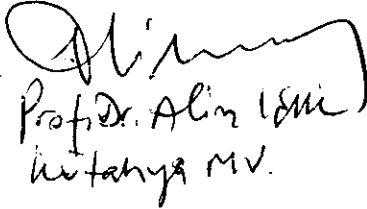

Hasanlı TIRKOĞLU
Osmaniye Mv

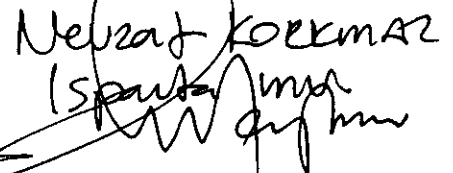

Enver ERDEM
Elazığ Mv.

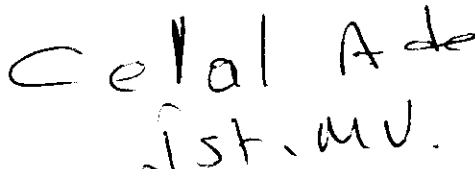

Ahmet Duran Bulut
Balıkesir M.V.

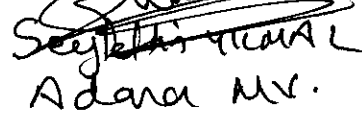

Yusuf HALAÇOĞLU
Kayseri Mv.

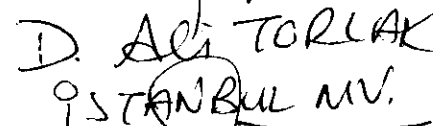
Ali Öz
Mersin M.V.

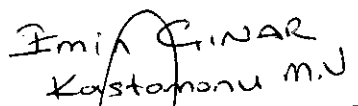

Prof. Dr. Alin İsmail
Antalya Mv.

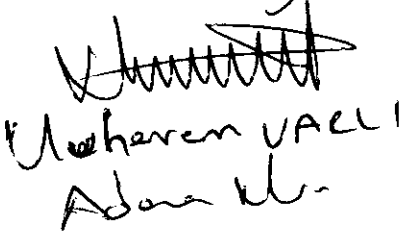

Nevzat KORKMAZ
İstanbul Mv

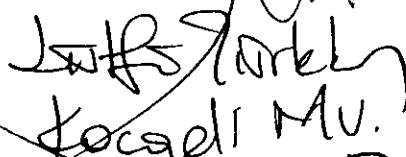

Celal Adıgüzel
İst. Mv.

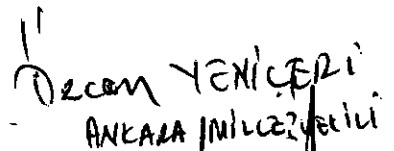

Seydi KARAN
Adana Mv.

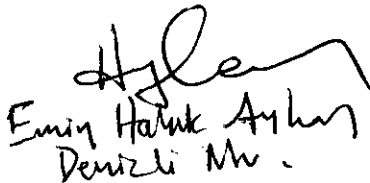

D. Ali TORLAK
İSTANBUL Mv.

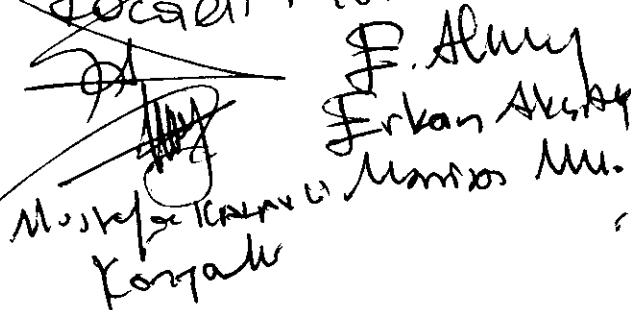

Emine ÇINAR
Kastamonu M.V.

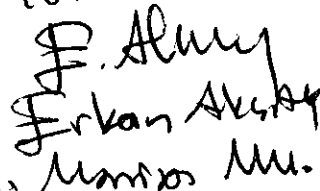

Mehmet VAHİT
Adana Mv.

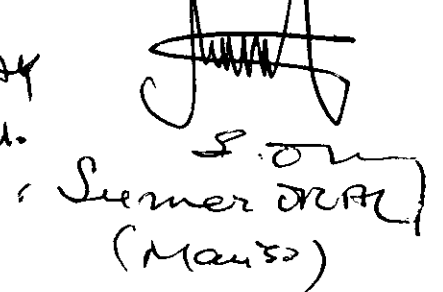

İsmail TÜRKMEN
Kocaeli Mv.

Özcan YENİCELİ
ANKARA MİLLETVEKİLİ

Emin Haluk AYHAN
Denizli Mv.

Mustafa KEMAL
Konya Mv.

F. Alın
Erkan AKSOY
Manisa Mv.

Sümer ÖZALP
(Manisa)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

ÖZET

Türkiye kullandığı enerjinin yaklaşık % 72'sini ve doğal gazın % 97'sini ithal etmektedir. Doğalgaz tüketiminin artması nedeniyle kış mevsiminde ortaya çıkacak arz-talep dengesizliğinin giderilmesinde yer altı depolarının kullanılması zorunludur. Bununla birlikte Rusya'nın ve İran'ın sık sık gerekçe göstermeden kesintiye gitmesi nedeniyle Türkiye spot piyasadan sıkıştırılmış doğalgaz (LNG) alarak arzı karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye'nin depolama kapasitesi ise yeterli değildir.

Basına yansıyan haberlerden öğrendiğimize göre, Enerji Bakanı Sayın Taner Yıldız Batı Hattı yoluyla Rusya'dan ithal edilen doğalgazda indirim talebinde bulunulduğunu fakat Rusya'nın indirim talebine olumlu cevap vermemesi sebebiyle kontratın iptaline karar verildiğini belirtmiştir. 1986 yılında Turgut Özal'ın imzaladığı 6 milyar metreküplük anlaşmanın süresi 2012 Ocak ayında zaten dolmaktadır.

Bakan'ın açıklamalarından, gaz alımlarını özel sektöre verme kararı aldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu özel şirketlerin de özellikle GAZPROM'un yüzde 40 oranında ortak olduğu Bosphorus Gaz ile Aksa'nın olduğu yönünde haberler gazetelerde yer almıştır.

Elektriğe yüzde 9,57 ve doğalgaza yüzde 14,3 oranında zam gelmiştir. Elektrik ve doğalgaz fiyatlarına yapılan zamlar için döviz kurundaki artışlar gerekçe gösterilmektedir. İthal ettiğimiz doğalgazın fiyatındaki artış ve döviz fiyatındaki artış da bunda etkili olmakla birlikte esas etken "Otomatik Fiyat Ayarlaması Sistemi"nin işletilmemesidir. Bu sistem yani "Otomatik Ayarlama Sistemi" 34 aydır çalıştırılmamıştır.

Bu gerekçelere dayanılarak Anayasa'nın 98'inci, TBMM iç tüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca doğalgaz anlaşmaları ve fiyatlaması ile doğalgaz politikaları konusunda Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye kullandığı enerjinin yaklaşık % 72'sini ve doğal gazın % 97'sini ithal etmektedir.

Doğalgaz tüketiminin artması nedeniyle kış mevsiminde ortaya çıkacak arz-talep dengesizliğinin giderilmesinde şimdilik bilinen en iyi yöntem yer altı depolarının kullanılmasıdır. AB ülkelerinin, 103 yeraltı depolama tesisi vardır. TPAO tarafından kurulan iki depolama tesisi yanı sıra Tuz Gölü'nün altına da doğal gaz depolama tesisinin yapımı hala devam etmektedir.

Rusya'nın ve İran'ın sık sık gerekçe göstermeden kesintiye gitmesi nedeniyle Türkiye spot piyasadan sıkıştırılmış doğalgaz (LNG) olarak arzı karşılamaya çalışmaktadır. Kış aylarında anlaşma dışı LNG alımı yapmak oldukça pahalıdır. Türkiye'nin depolama kapasitesi yeterli değildir. Bu sebeple yüksek fiyatlı LNG almak zorunda kalmakta ve maliyeti artmaktadır. Nijerya'dan yılda 1.2 milyar metreküp LNG ithal eden BOTAS, Cezayir'den de 4 milyar metreküp LNG almaktadır. BOTAS, arz krizi yaşadığında ise anlaşma dışı spot LNG alımı gerçekleştirmektedir. Türkiye'de halihazırda iki adet LNG terminali vardır. Türkiye LNG'yi en az kullanan ülkelerin başında gelmektedir.

Basına yansıyan haberlerden öğrendiğimize göre, Enerji Bakanı Sayın Taner Yıldız Batı Hattı yoluyla Rusya'dan ithal edilen doğalgazda indirim talebinde bulunulduğunu fakat Rusya'nın indirim talebine olumlu cevap vermemesi sebebiyle kontratın iptaline karar verildiğini belirtmiştir. Bu ifade gerçeklerle bağdaşmamaktadır. 1986 yılında Turgut Özal'ın imzaladığı 6 milyar metreküplük anlaşmanın süresi 2012 Ocak ayında zaten dolmaktadır. Şayet hayati önemdeki bir anlaşmanın rest çekerek iptali mümkünse "al ya da öde" şartının yer aldığı maddeler için bu yöntemin uygulanması gerekmektedir. Çünkü bu ilkeyle Türkiye milyarlarca dolar zarar etmektedir. Bu ilkeyle BOTAS, "al ya da öde"ye düştüğü İran'a 2008 için 850 ve 2009 için 650 milyon dolar ödeme yapmıştır. Şirket 2010'da da Rusya'ya 1.1 milyar dolar ödemiştir.

Basında yer alan haberlere göre, Bakan'ın gaz alımlarını özel sektöre verme kararı aldığı anlaşılmaktadır. GAZPROM'un Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Aleksandr Medvedev de, "Türkiye'ye gazın özel şirketler aracılığıyla verilebileceğini" söylemiştir.

Söz konusu özel şirketlerin de özellikle GAZPROM'un yüzde 40 oranında ortak olduğu Bosphorus Gaz ile Aksa'nın olduğu yönünde haberler gazetelerde yer almıştır. Dünya Enerji Konseyi Türkiye Milli Komitesi Kurulu Üyesi Oğuz Türkyılmaz, BOTAŞ'ın sürecin başından bu yana anlaşmayı yenilememeyi ve özel sektör şirketlerini pazara dahil etmeyi planladığını belirtmiş ve doğalgaz ithalatçısı şirketlerin de BOTAŞ'ın bu kararını başından bu yana bildiklerini ve GAZPROM'la önceden indirim sözü aldıklarını savunmuştur.

Elektriğe yüzde 9,57 ve doğalgaza yüzde 14,3 oranında zam gelmiştir. Elektrik ve doğalgaz fiyatlarına yapılan zamlar için döviz kurundaki artışlar gerekçe gösterilmektedir. Zamların devamının geleceği de iddialar arasındadır. Bu zamların bir nedenin de “doğalgaz anlaşmalarındaki hatalar ve yanlışlar” olduğu söylenmektedir. İthal ettiğimiz doğalgazın fiyatındaki artış ve döviz fiyatındaki artış da bunda etkili olmakla birlikte esas etken “Otomatik Fiyat Ayarlaması Sistemi”nin işletilmemesidir. Bu sistem yani “Otomatik Ayarlama Sistemi” 34 aydır çalıştırılmamıştır.

Bu bilgiler ışığında aşağıdaki sorunların çözüm yollarının tespit edilmesi gerekmektedir:

- Doğalgaz alımının özel şirketlere devri gerçekleştiğinde bu durumdan vatandaşın ekonomik açıdan nasıl etkileneceği,
- Özel sektörün kontrolüne giren doğalgaz alım ve satımı sebebiyle halkın zamlar konusunda korumasız kalacağı göz önünde bulundurulduğunda gelecek zamların kontrolünün devlet tarafından sağlanabilip sağlanamayacağı,
- Gazın zararına satıldığını iddia eden dağıtım şirketleri, şimdiye kadar zam taleplerinin önüne devletin çıktığını söylemişlerdir. Şimdi doğalgazın Türkiye'ye özel şirketler üzerinden verileceğinin bildirilmesinin faturasının halka nasıl yansıtacağı ve bu gelişmelerin doğalgaza daha çok zammın geleceği anlamına gelip gelmediği,
- Halkın menfaati BOTAŞ'ın gaz alımını zorunlu kıldığına göre, devletin neden doğalgaz alımından elini çektiği,
- Milletın çıkarınının bir kısım şirketin çıkarından daha önemli olup olmadığı ve bu bağlamda hükümetin işinin milletın menfaatini korumak olup olmadığı,
- GAZPROM'un yüzde 40 oranında ortak olduğu Bosphorus Gaz ve GAZPROM'la stratejik işbirliği içinde olan Aksa'nın Rusya'nın Batı Hattı'nda anlaşma yapması durumunda bütün güç ve yetkinin dolaylı yollardan GAZPROM'a devredilmiş sayılıp sayılmayacağı,
- Uzmanların belirttiğine göre, özel şirketler GAZPROM'dan BOTAŞ'a göre daha ucuza gaz alabilecektir. Özel sektör şirketlerine uygulanan fiyat indiriminin neden BOTAŞ'a uygulanmadığı ve anlaşmanın neden yenilenmediğinin de kamuoyuna açıklanıp açıklanmayacağı,

- Zamların gelmesine ve birikmesine neden olan doğalgaz anlaşmalarındaki yanlışlıkların ve hataların neden düzeltilmediği,
- Doğalgazın ithalatının özel sektöre devrinin bu zamlarla ilgili olup olmadığı,
- “Al ya da öde” yönteminin Türkiye için ortaya çıkardığı zarar göz önüne alındığında bu zararın yok edilmesi için ne gibi tedbirlerin düşünüldüğü,
- Türkiye’nin sanayileşmesi, nüfus artışı ve kullanıcı sayısındaki artış dikkate alındığında yani tüketim ve talep artış hızı da bilinmesine rağmen bu maddelerin iptali için nelerin yapıldığı,
- Batı Hattı kontratında olduğu gibi bu anlaşmaların da rest çekilerek iptal edilmesinin söz konusu olup olmadığı,
- Anlaşmaların tek taraflı iptalinde herhangi bir tazminat ödenip ödenmeyeceği, ödenecekse ne kadar ödeneceği,
- “Otomatik Fiyat Ayarlaması Sistemi”nin oluşturulmasının sebebi ve bu sistemin bugün işleyip işlemediği, işlemekteyse hangi işlevi yerine getirdiği, işlememekteyse bunun sebebi, gelen zamların bu sistemin işletilmemesi ile bağlantısının olup olmadığı,
- Satıcı ülkelerin sebepsiz gaz gelişinin durdurulması karşısında ne gibi tedbirler alındığı, tek taraflı bu eylemin herhangi bir yaptırımın söz konusu olup olmadığı, örneğin, yapılan anlaşmalarda “al ya da öde” formülü gibi bir formülün niye uygulanmadığı, gazın verilmemesi durumunda herhangi bir tazminatın ödenmesinin talep edilip edilmeyeceği,
- Türkiye’nin hangi ülkelerden LNG aldığı, bu alımı devletin mi yoksa özel sektörün mü gerçekleştirdiği,
- LNG alımının genel doğal gaz ithalindeki oranı, bu oranın ihtiyacı karşılamaya yetip yetmediği, yetmiyorsa ne gibi tedbirler düşünüldüğü,
- BOTAŞ’ın, arz krizi yaşandığında şimdiye değin ne kadar anlaşma dışı spot LNG alımı gerçekleştirdiği ve bu alımı kimin gerçekleştirdiği,
- Tuz Gölü depolama tesisinin ne zaman işletmeye alınacağı, başka tesislerin yapılmasının düşünülp düşünülmediği,